

salvator

DAVIDSFONDS

GROENCOMITE

HEEMVRIENDEN

KESSELS DRIEMAANDELIJKS CULTUREEL TIJDSCHRIFT

Nr. 42

'De Boekt' was eeuwen lang een veerdienst over de Nete tussen Kessel en Berlaar. Het huis is dan ook zeer oud. Pas in de 2e helft van de 19e eeuw opende men er 'Herberg de Boekt'. In die tijd toen er nog maar enkel paard en kar bestonden was 'de Boekt' al een geliefkoosde pleisterplaats...

Juni 1982

IN DIT NUMMER ...

Bolwerken en andere versterkingen te Kessel

Onder de dorpstoren

De Zandberg, het strand van Kessel

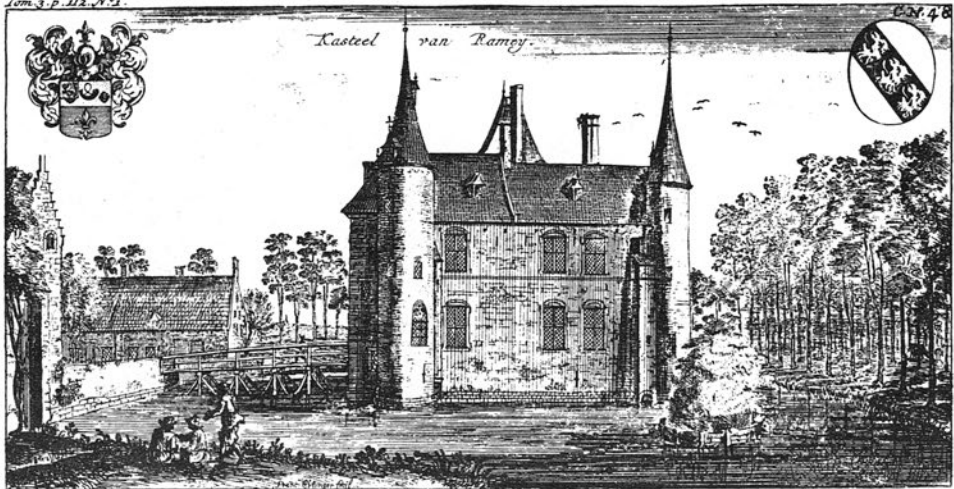
Allerlei

BOLWERKEN EN ANDERE VERSCHANSINGEN TE KESSEL.

De meeste taalkundigen zien in de naam KESSEL het Latijnse woord Castellum, wat zou wijzen op een versterking, bolwerk of fort. Door wie werd dit castellum opgeworpen? Dateert het nog uit de tijd van de 'oude Belgen', de Romeinen of de Franken? Zolang de juiste ligging van dit castellum niet kan achterhaald worden zal dit steeds een vraagteken blijven.

Maar tal van andere namen en 'littekens' wijzen op versterkingen, zowel door onze plaatselijke bevolking als door 'das Militär' opgeworpen. De oudste zijn zonder twijfel de 'borgen' of 'burgen', waaruit het Nederlandse woord 'burcht' ontstaan is. In 'de plaetse' of de dorpskom vonden we een 'Hongerborg'. Dit was een versterking voor hongeren of horigen, lijfeigenen die van een heer afhankelijk waren. De Kretenburg of Kretenburg lag volgens een 17e eeuwse aanduiding ten zuiden van de Smoutmolenhoeve. In 1436 spreekt men van 't Goed te Kreeteburch, een hoeve eigendom van de Lierse Sint-Jan-Baptistkapelanie (Stockmans). Vroeger hebben we ons al eens laten leiden of verleiden door de 'romantische' verklaring van het woord 'kreten of kreiten' dat prediken zou kunnen betekenen. We lieten ons toen vooral beïnvloeden door de onmiddellijke nabijheid van de Smoutmolenhoeve waarvan de traditie vertelt dat hier ooit monniken zouden verbleven hebben. Kreten heeft uiteraard ook andere betekenissen, pejoratieve dan, zoals roepen, schreeuwen, ruzie maken. Daarom menen Roelandts en Van Passen in het boek 'De Toponymie van Wilrijk' dat 'het een spottende benaming voor een plaats waar of waarover geschillen gerezen waren' zou kunnen zijn. Een derde en zeker niet te veronachtzamen betekenis wijst op een afgesloten versterking (kreet = afsluiting).

'Borg' vinden we andermaal terug in de toponiem Borchout, vroeger een voorname hoeve op de Bert, 27 bunder of ongeveer 36 ha. groot en vermeld in 1370. Als 'Borchout' samengesteld is uit Borg + hout dan zou het kunnen verklaard worden als burcht + bos. Is het echter ontstaan uit Bork + hout, dan moeten we deze borgnaam helemaal anders interpreteren. Borchout en Bert zouden dan wel eens juist hetzelfde kunnen betekenen! Alleen ligt er een groot tijdsverschil in het ontstaan van deze topo-

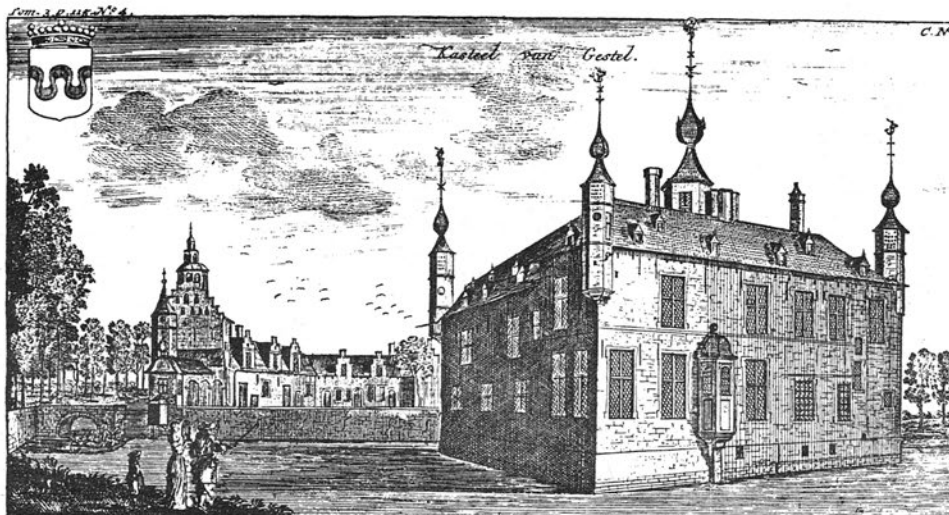
Castellum Ramey.

'Het slot Rameyen', gravure uit 1678, is nog een echte versterkte waterburcht langs de Nete. Over de oorsprong is niets meer gekend daar de oude archieven van het ook wel genoemde 'slot Ter Hameyen' verloren zijn geraakt. Nicolaas Rubens, tweede zoon van Pieter-Pauwel Rubens, de prins der Vlaamse schildersschool, kocht het kasteel in 1643 en overleed er op 28 september 1655 aan de 'haestige sieckte' (de pest) want hij werd er 's anderendaags reeds begraven, vermoedelijk in de kapel van het slot. (linkse toren met gotisch raam)

niemen. 'Hout-benamingen' zijn zeer oud en wijzen op bossen, hier bork + hout = berk of berkenbos. De toponiem Bert (Bart is een foutieve schrijfwijze) luidde oorspronkelijk Berct en zo schreef men het nog in de 15e eeuw. Het suffix 't' duidt steeds een plaats van begroeiing aan. Bert betekent dus heel eenvoudig : plaats waar berken groeien (Boekt, plaats waar beuken groeien, enzovoort).

De echte borgnamen, afgeleid van burgus, een in de 1e eeuw aan het Germaans ontleende benaming, met de betekenis van versterkte plaats, zouden lang voor en ten laatste tijdens de invallen van de Noormannen ontstaan zijn. De Noormannen, om ze te situeren in de geschiedenis, hebben in 836 of 837 Lier geplunderd. Natuurlijk moet men niet onmiddellijk denken aan echte burchten, maar meer aan versterkte hoeven, aan iedere bewoonde met wal of muur beschermde nederzetting.

Het oude Terlaken of Kesselhof was een echte waterburcht. In 1350 verschijnt het in de archieven. In 1612 is er sprake van het huis of kasteel, toren en slotgrachten. De toren zal in die tijd wel een echte 'donjon' geweest zijn met zware muren. Naar de verre oorsprong van dit strategisch goed gelegen versterkt kasteel hebben we enkel het raden. Sommige geschiedkundigen beweren dat vele kastelen langs de Nete gebouwd werden

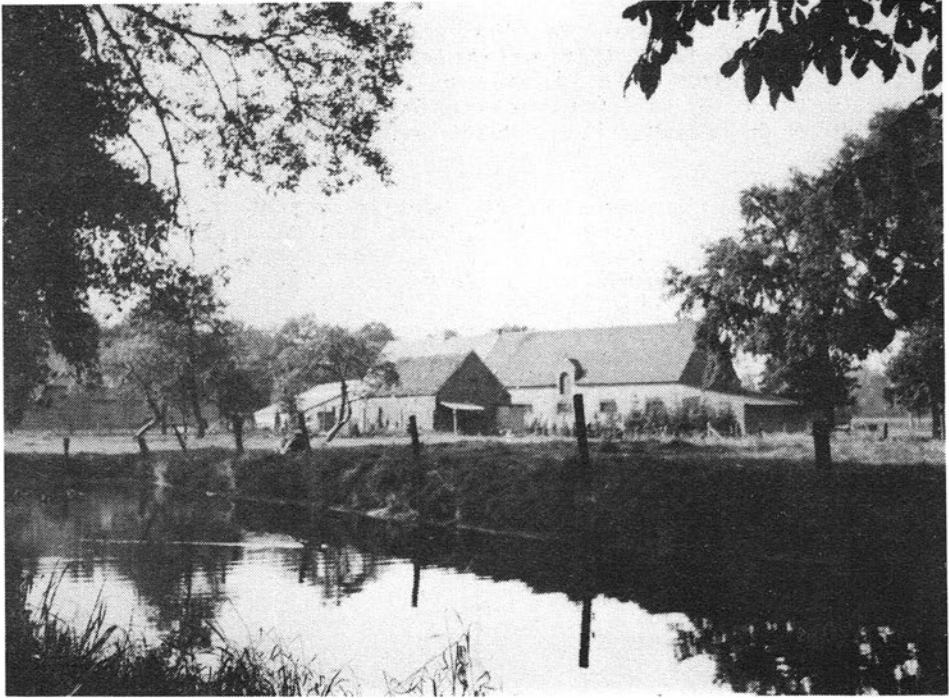

Castellum de Gestel.

Spreekt men van 'de Boekt' dan weet iedereen waarover het gaat, maar het kasteel 'Gestelhof' kent haast niemand. Dit eeuwenoude versterkte kasteel ligt nochtans in de onmiddellijke omgeving van 'de Boekt'.

op oude Romeinse versterkingen. Wie zal het ooit zeggen ! (Zie Salvator nr. 16 '1909 Fort de Kessel 1912' en Salvator nr. 28 'Opgravingen te Kessel'.)

Tijdens de 14e eeuw werd onze merkwaardige kerktoren met zijn twee meter dikke muren als een echte versterking gebouwd. Ook als uitkijkpost heeft hij in iedere periode van zijn zeshonderdjarig bestaan, zelfs nog in 1940, dienst gedaan, zowel voor de Kesselaars als voor het soldatenvolk. Op het einde der 16e eeuw, tijdens de meest dramatische en tragische periode die onze streek ooit heeft beleefd, werd het kerkhof rond de kerk, net zoals in zovele Kempische dorpen, uitgebouwd tot een bolwerk met de kerk als schuilplaats. In de kerkrekeningen lezen we dat dit fort in 1609 geslecht werd. In die tijd brak de periode der schansen aan. De 'huislieden' of gewone dorpelingen namen hun eigen veiligheid in handen. Verschillende boerderijen werden toen met diepe grachten omringd. De hoeve was dan nog enkel bereikbaar langs een ophaalbrug ! Hier en daar vinden we nog sporen van deze schansgrachten. Schanshoeven waren o.a. de Dobbelhoef en de Vorsterbroekschrans (Salvatorbaan), de Smoutmolenhoeve, de Bert- of Verbrande hoeve, de Hemel en de Muizenhoeve. Op het visseneinde lag de Papenmutse (ligging onzeker). Vermoedelijk was dit een schans aangelegd door soldaten van het Lierse of het Herentalse garnizoen. Deze schans had een militaire benaming en was gebouwd in de vorm van

Achter de hoeve Ten Dijke, op het prachtige gehucht de Bogaertse heide, lag naast Ten Dijke een rechthoekige vluchtschans. Drie van de vier zijden zijn nog volledig intact !

een 'bonnet' of pastoorshoedje ! Achter de hoeve Ten Dijke op het prachtige gehucht de Bogaertse heide lag naast Ten Dijke een rechthoekige vluchtschans. Drie van de vier zijden zijn nog intact ! Raadselachtig en helemaal niet te situeren is 'het fort van Malfortun', een naam als in een middeleeuwse ridderroman (slechts éénmaal vermeld nl. in 1702).

Tijdens de Spaanse successieoorlog van 1701 tot 1713 (einde van de Spaanse bezetting, begin der Oostenrijkse) wordt hier de 'Franse Linie' aangelegd. Het was een indrukwekkende versterkingslinie tussen de Maas en de Schelde die bestond uit een reeks bolwerken en diepe grachten. Alhoewel deze linie hier rond 1705 dwars door Kessel van de Kleine naar de Grote Nete aangelegd werd, blijft er in het landschap geen enkel spoor meer van over ! In 1726 wordt deze 'linie' als volgt vermeld : 'een perceel vrunte (= heide) gelegen onder Kessel bij de Kloosterheide aen de linie ... op de Bieste heyde'. Heeft onze Lindekensbeek in het dorp of 'de Lindekens' te Kessel-Station daar iets mee te maken gehad ?

Ook de 20e eeuw zou ons nog enkele 'militaire' toponiemen schenken : het fort (Zie artikelenreeks '1909 Fort de Kessel 1912' in Salvator nrs. 14, 16 en 17) en 'den akenduk' of aquaduct, gelegen op de Emblemsesteenweg, een militair kunstwerk gebouwd om de beemden langs beide zijden van de weg onder water te zetten.

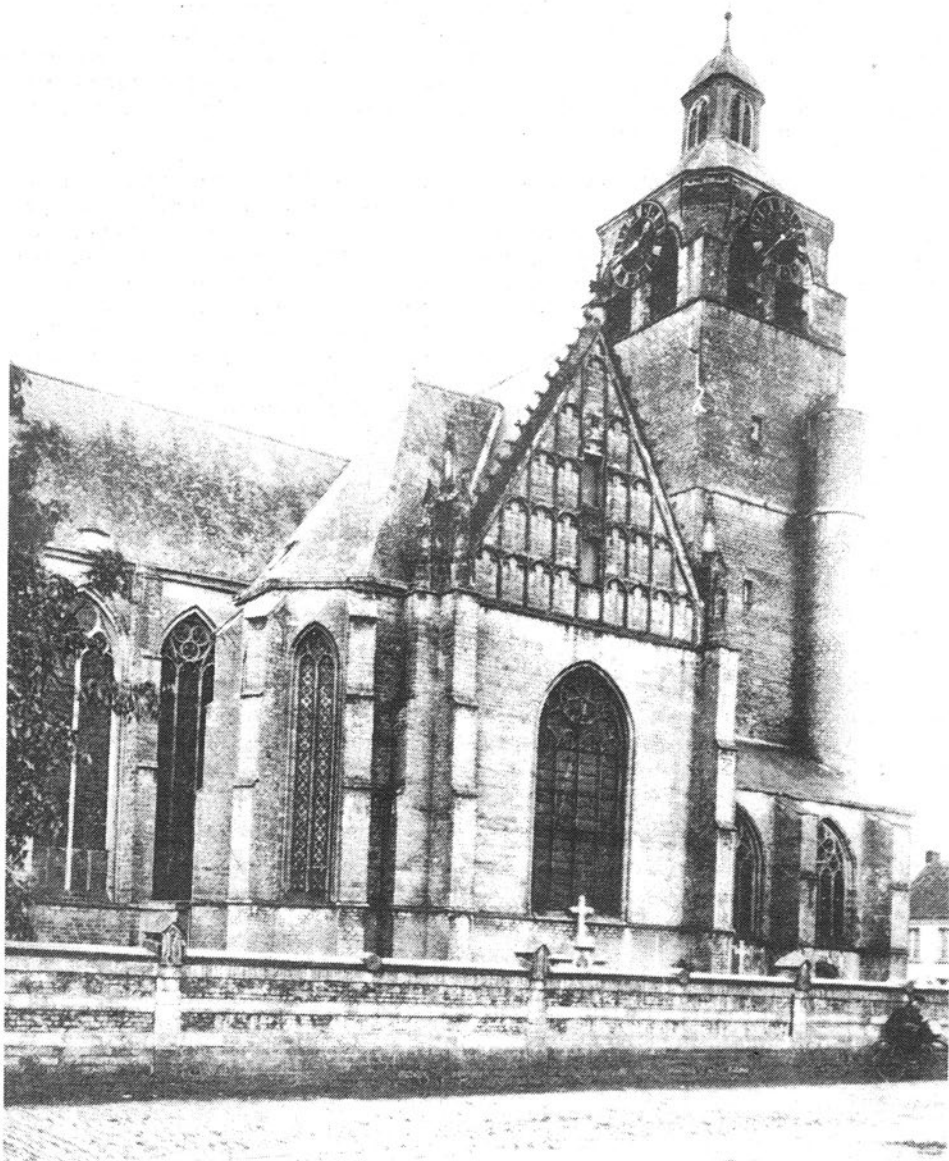
Maar de meest eigenaardige en oeroude sporen van beveiliging of versterking liggen aan de Netten. Waarom liep de oude verbindingsweg tussen Kessel en Emblem langs het Seppeke ? Hier moest men toch tweemaal over de Kleine Nete, want de Krekelse beek was vroeger een zijarm van de Nete die nog op Kessels grondgebied terug in de Nete vloeiende. Ook aan de Boekt bestond volgens de Ferrariskaart (einde 18e eeuw) iets dergelijks. Eerst moest men door de Kloput waden en vervolgens door de Grote Nete. Zowel aan de Kleine als aan de Grote Nete liepen de oude wegen over een eiland. Dergelijke sporen van beveiliging vindt men terug op vele wegen die de Grote en de Kleine Nete kruisen, o.a. te Hillebrug (Gestel), te Itegem en verschillende andere plaatsen.

Frans Lens

ONDER DE DORPSTOREN

Tot in 1940 was het oude kerkhof rond onze dorpskerk, ook langs de straatkanten, afgesloten met een zware muur, kerkestichel genoemd. Deze muur, opgesmukt met talrijke arduinen sierstukken, heeft vele generaties lang als evenwichtsbalk-met-hindernissen voor de Kesselse dorpsjeugd gefungeerd.

Tijdens de Spaanse tijd, meer bepaald tijdens de godsdienstoorlogen, werd het kerkhof tot een echt bolwerk, met de kerk als laatste vluchtplaats, uitgebouwd. Rond 1609 wordt dit bolwerk afgebroken. Al het houtwerk afkomstig van de 'palesaten' (palisade), paalwerk of staketsels, wordt dat jaar ten voordele van de kerk verkocht (kerkrekeningen). Het lijkt geen twijfel dat tijdens deze uiterst moeilijke periode de weinig achtergebleven dorpelingen zich met have en goed in de kerk terugtrokken. Wij leiden dit af uit een tekst die zegt dat pastoor Van Tongerlo (1593-1608) overwoog om Hendrik Joostens, een afgezet meier (te vergelijken met een politiecommissaris), die een bandiet en moordenaar was en hier in de kom van het dorp een herberg uitbaatte, niet meer in de kerk 'met syn hoeren en met syn prooien' te laten overnachten.

Tot in 1940 was het oude kerkhof rond onze dorpskerk, ook langs de straatkanten, afgesloten met een zware muur, kerkestichel genoemd. Deze muur, opgesmukt met talrijke arduinen sierstukken, heeft vele jaren lang als evenwichtsbalk-met-hindermissen voor onze Kesselse dorpsjeugd gefungeerd. Wie tegen de kerkestichel waterde kreeg een pisoog. Een uitdrukking die wij nog kennen.

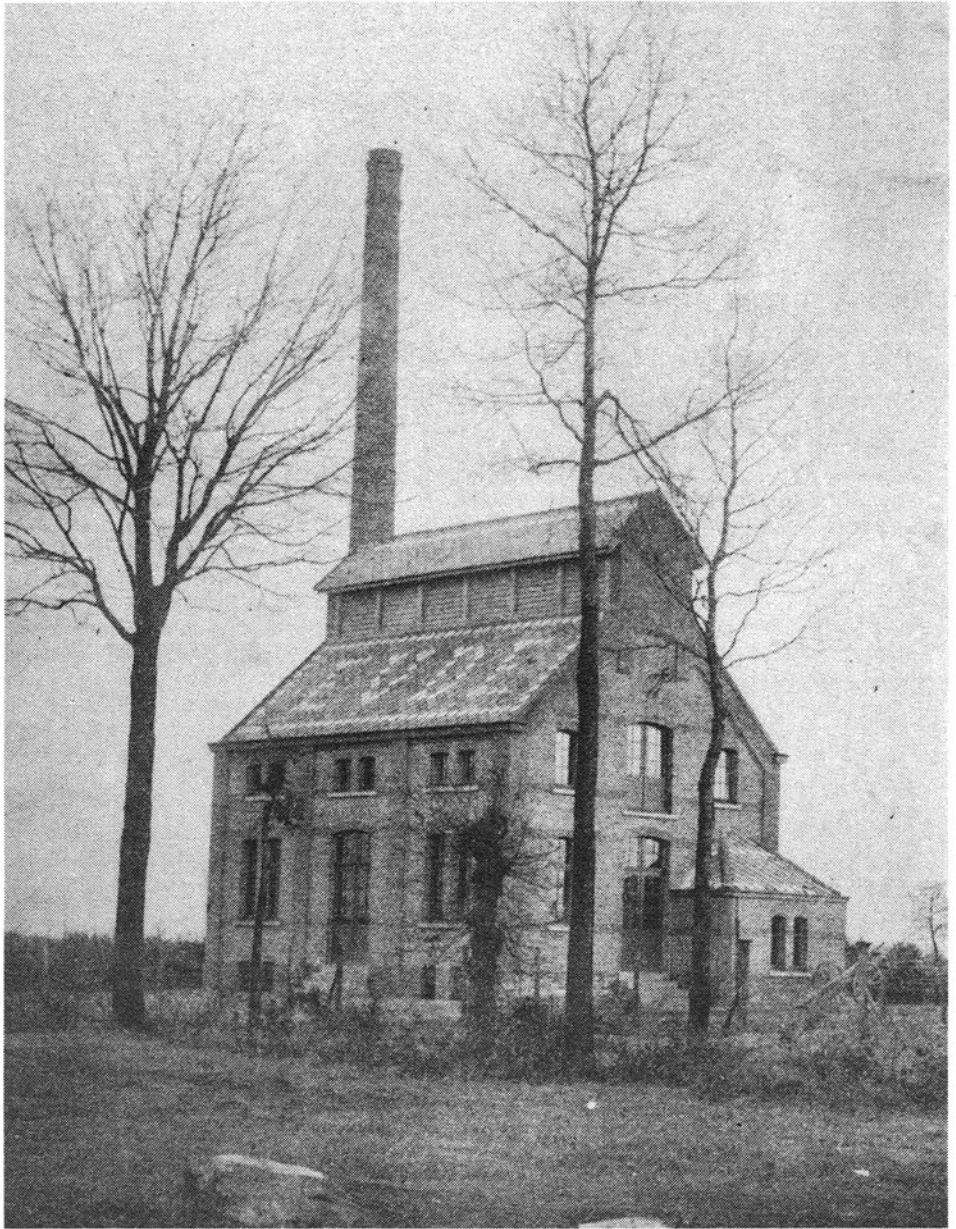
In 1585 had een andere merkwaardige figuur, pastoor Luyten, het 'curenhuysken' of de toenmalige pastorie, die naast het H. Geesthuis of de huidige pastorie stond, laten afbreken. Met het nog bruikbare hout, afkomstig van dit vervallen huisje, liet hij de zwaar gehavende en geplunderde kerk repareren. En waar bleef dan de pastoor? 'Ende inde stede (in plaats) van desen huysken soo hebbe ick een camerken boven der sacristye inder kercke op mijne kost doen maecken voor de pastoor ten eeuwighen dage te gebruycken ...'

Heel het leven speelde zich af onder de schutse van onze bonkige toren. Kerk-, H. Geest- en gemeenterekeningen werden talloze keren in de Salvatorkapel afgesloten. Zelfs het armtierige dorpsschooltje stond op het kerkhof. Het bevond zich achter het hoogkoor langs de kant van de beemden. Onze oude gemeentevaders bestuurd hun dorp heel zuinig. Lag dit in hun aard of werd dit misschien zo door de stad Lier bepaald? Als het dorpsbestuur dan toch eens wat centen uitgaf, was dat voornamelijk voor reparaties aan dit dorpsschooltje. Vooral de ruiten moesten het zeer dikwijls ontgelden. Sabotagedaden van balstuurige leerlingen? Voor schoolboeken, verwarming, en wat heeft een school allemaal niet nodig, werd geen rooie duit uitgegeven. Het woelige schoolvolkje heeft een hele tijd uitzicht gehad op iets dat voor sommigen heel wat interessanter is dan catechismusvragen, rekenen, lezen en schrijven. Achter de kerk, nl. op de plaats waar zich nu het huis nr. 1 van Verbrugghemariën bevindt, stond een brouwerij!

Willen we nu dat straatje, dat onlangs nog Kerkstraat heette en nu Gasthuisstraat, eens verder uitkammen? De oude, zeer oude benaming voor deze kerkwegel luidde eeuwenlang 'de Bolbaan'. Een moeilijk verklaarbare en vreemde naam die wel eens tot de Keltische tijd zou kunnen opklimmen. Is de benaming echter in de middeleeuwen ontstaan dan zou 'bol' volgende betekenissen kunnen hebben: slap, week, moerassig maar ook droog.. De naam Bolbaan werd eveneens gebruikt voor een boerderijtje dat hier ergens in de buurt van de kerk lag. Toen deze 'stede' verdween werd de naam 'bolbaan' aan het perceel grond gegeven waar dit hoevetje vroeger stond.

Tijdens de eerste wereldoorlog in 1914 brandden talrijke huizen over heel het dorp uit of werden totaal verwoest. Ook de dorpskom kreeg het fel te verduren.

't Schippershuis, op de hoek van de Dorpsstraat (nu Kessel-dorp Nijlen genoemd) en Kerkstraat verdween en maakte plaats voor café 'de Vrede'. Ook nog andere huizen in de onmiddellijke omgeving van de kerk werden nadien heropgebouwd. Men wilde in die jaren de dorpskom herwaarderen en een prettiger uitzicht geven. Vandaar de stijlvolle trapgeveltjes. Het huis nr. 4 in gele gevelsteen vlak voor de kerkdeur was in dezelfde stijl opgetrokken. Tot groot ongenoegen van de Commissie voor Monumenten werd later deze mooie gevel inspiratieloos 'gemoder-

De brouwerij achter de kerk heeft niemand meer gekend. Wel de brouwerij voor-
aan op de Oude Bevelsesteenweg. Langs die weg stonden er toen nog bomen.
Van café 'de Wegwijzer' , nu 'Copacabana', was toen nog geen sprake. Brouwer
Van den Eynde, een inwijkeling uit de Kempen, woonde later in de Dorpsstraat
schuin tegenover het nonnenklooster.

niseerd'. Al deze huizen werden met behulp van subsidie uit Zwitserland opgetrokken. In de votiefsteen staat nog het monogram O.S.B. gebeiteld, afkorting voor 'Oeuvre Suisse en Belgique'. In 1935 verkeek men hier een reuzekans : de reeds geciteerde Commissie stelde aan de gemeente Kessel voor om de huizen voor de kerk te klasseren (tussen haakjes ook de kerk, de Bist, en het Kesselhof werden opgenomen in dit voorstel; voor de kerk betekende dit slechts een bekrachtiging bij Koninklijk Besluit vermits ze reeds in 1862 als beschermd monument erkend werd).

Op de plaats van de huidige woning nr. 6 werd in de 18e eeuw 'een schoon huys' gebouwd dat reeds in 1753 als 't Lief Vrouweke', een herberg dus, vermeld staat. Deze herberg verdween eveneens in 1914 en werd na de oorlog wederopgebouwd door de Stichting 'Oeuvre Suisse en Belgique'.

Een paar eeuwen vroeger stonden hier vlak voor de kerk drie kleine huisjes waarin de pastoor, de kapelaan van de Salvatorkapel en de koster broederlijk naast elkaar woonden. In 1586 werden deze oude en vervallen huisjes uit grote nood, ten voordele van de verwoeste en geplunderde kerk verkocht. Merkwaardig toch hoe onze kleine Kesselse gemeenschap er eeuwen lang in gelukt is om onze prachtige kerk op te bouwen, te vernieuwen en in stand te houden ! Nu is de tijd zodanig geëvolueerd dat een bevolking die minstens 10 à 15 maal verveelvoudigd is dat niet meer aankan !!!

In de 19e eeuw werd een eindje verder het patronaat in 1899 opgericht en na de 1e wereldoorlog heropgebouwd. Nu staat het roemloos te vervallen.

Als laatste het rust- of gasthuis. In 'het dagboek van de pastoor' vermeldt pastoor Biddeloo hoe het gasthuis ontstond. Wij lezen : '1871. Sedert twee jaren heeft in deze gemeente een hevige typhus geheerst, bijzonder onder de arme mensen. Het getal van die welke door die ziekte zijn aangedaan geweest is ongelooflijk, velen zijn genezen en nochtans is het aantal weduwen en wezen op die twee jaren tenminste vijfmaal verdubbeld. De ellende en de armoede door die besmettelijke ziekte veroorzaakt was groot. Op dit aanzien heeft de pastoor aan de burgemeester C. Sprangers voorgesteld een gasthuis voor zieken te bouwen en hiertoe een intekeningslijst te openen. Op 8 november 1871 werd de gemeenteraad bijeengeroepen samen met de pastoor en de onderpastoor en werd het voorstel algemeen aanvaard. De week daarop gaan burgemeester, schepen, pastoor en onderpastoor op bedeltocht. Juffrouw van Praet (van het Kesselhof - zie Salvator nr. 5) steunde het voorstel door F 2.000 te schenken alsmede de bouwgrond. Baron de Roye de Wichem (van het Terlakenhof - zie Salvator nr. 16 'Fort de Kessel') F 1.000. Ook de pastoor paste F 1.000 bij. Toch leek dit voor het gemeentebestuur

Verschillende huizen in de onmiddellijke omgeving van de kerk werden na de eerste wereldoorlog met behulp van het 'Oeuvre suisse en Belgique' (O.S.B.) heropgebouwd. Men wilde in die jaren de dorpskom herwaarderden. Het prachtige huis van Charles Celen dateert nog uit die tijd.

stuur te weinig om te starten. Pastoor Biddeloo besloot dan maar op eigen kracht, zonder de tussenkomst of hulp der gemeente, deze bouw te beginnen en te voltrekken met behulp van de onderpastoor.' Het ontwerp werd gemaakt door architect Van Oekelyen uit Lier.

'Er is geen 'entreprise' (aanneming) geweest, maar onder de bewaking en toezicht van de pastoor zijn de werken gedaan in dagloon door werkvolk van Kessel. De onkosten beliepen boven de F 9.000 ...'

We lezen nog even verder in dit werkwaardige dagboek :

"Behalve de typhus hebben de rode korsen (koortsen) en de keelziekte hier geheerst ruim gedurende zes maanden. Op het einde van 1871 en in het begin van 1872 de pokken. Deze laatste ziekte heeft er veel doen sterven bijzonder van de ouderdom van 20 tot 40 jaren. Door de rode korsen zijn vele kinderen gestorven.'

Toch had men al een paar eeuwen vroeger over een rusthuis kunnen beschikken. In 1626 wordt het testament opgemaakt van Jeroen Wellens, die 'sieck ende kranck te bedde' lag. Naast allerhande schenkingen maakt hij 1.000 gulden over aan de gemeente (niet aan de kerk) om daarmee een klok te kopen. Hij vraagt uitdrukkelijk dat de schepen, kerk- en H.Geestmeesters zijn laatste wilsbeschikking zouden uitvoeren. Maar indien de gemeente in gebreke zou blijven dan moet deze som dienen 'tot een Goetshuyske (Godshuis) te stigten tot onderhoud van arme oude menschen'. In 1627 werd het testament uitgevoerd. De in 1624 gebarsten Salvatorklok werd vernieuwd. Kessel had terug zijn 'grote klok' maar verspeelde alzo de kans op een rusthuis.

Dit eerste gasthuis werd in 1914 verwoest en volgens de votiefsteen die aan de ingang hangt herbouwd in 1922. De opdrachtgevers waren pastoor Van Bogaert en de Zusters Annonciaden. De Kesselaars Emiel Heylen en August Celen, respectievelijk architect en aannemer, zorgden voor de wederopbouw... maar de plannen zijn reeds ver gevorderd om het 60 jaar oude gasthuis, dat inderdaad niet meer aan de rechtmatige vereisten beantwoordt, volledig te doen verdwijnen om plaats te maken voor een meer aangepast en modern complex.

Frans Lens

DE ZANDBERG, HET STRAND VAN KESSEL

Aan 'de roet' of de spoorweg in de hei, lag een sjofel gehuchtje waar vroeger de echte heikneuters thuishoorden. In de dertiger jaren woonden hier, samen met nog enkele anderen, Peer van de Pronte, Gustje van Mieke de Vos, den Brouwer en Beer van de Roet. Deze laatste had zijn bijnaam te danken aan zijn beroep. Hij was spoorwegarbeider en gehuisvest in het 'roethuizeke' aan spooroverweg nr. 36. De stille rust van dit arme gehucht werd toen alleen maar gestoord door enkele loom voorbijpuffende stoomtreinen, wat kakelende kippen of het geblaf van een magere hond. Soms ook wel eens door hoog oplopend gekraakel in één der huizekens. 't Is stil waar het nooit waait !

Beer van de Roet maakte in zijn vrije uren ook nog fietsen. Zijn werkhuis was een klein betonnen hok vlak naast de spoorweg. Iedereen die in die tijd iets had dat van ver een beetje op een velo geleek, moest af en toe wel eens te biechten komen bij den Beer en zat dan mee in zijn kot geduldig te wachten terwijl den Beer een gesprongen band repareerde of vakkundig een wiel 'centerde'. Den Beer was eigenlijk een echte artiest. Oude verroeste vehikels kon hij weer kleurig opkalefateren. Spreekt men nu al eens van groene fietsen, dan had den Beer in die tijd al een heel gamma op zijn programma staan. Hij leverde er toen al rode, blauwe en zelfs witte af. A la carte ! Was de verf goed droog, dan stak den Beer een vetkaars aan, hield vervolgens 'de kader' boven de vlam en toverde er als een echte meester zwarte wolkenvelden op. Met grote ogen stond het klein grut uit de hei dan in de deur naar de meester-tovenaar toe te kijken. Benamen ze hem echter teveel ruimte of licht dan spuwde den Beer zonder voorafgaande verwittiging zijn bruijne sjiek naar het deurgat, waar de kinderen, toch van geen klein vuiltje vervaard, toch wel de neus voor ophaalden en maar vlug ergens anders gingen ravotten.

Een van die uitgelezen, onovertroffen oorden was de zandberg die als een stuk goud lag te blinken in de eeuwige dennebossen ...

Kessel-Heide, de dag van vandaag, vergelijken met de 'hei' van voor de oorlog '40-'45, is onmogelijk. Toen was onze heide nog één groot, geheimzinnig dennebos, waar de Lindekensbaan, in die tijd nog een prachtige zandweg, als een recht goudkleurig lint dwars doorheen trok.

De zee die kende men alleen maar van op de 'belekens' of uit de gazet. Men was toen al heel blij dat men kon 'pallepoteren' in de waterklaas of in 't zwemputteke, twee plaatsen op de Krekelbeek.

Waar het uitgestrekte donkere land van de mastebossen begon, lag naast de Elzestraat, schuin tegenover het begin van de Kievitweg, een hoge duin. Tijdens de eerste wereldoorlog hadden soldaten tegen zijn flank een goed gecamoufleerde 'veldabri' of verschansing aangelegd.

Vanuit deze schans vertrok in noordelijke richting een loopgracht tot aan de Vogelzangstraat. Vermoedelijk volgde deze schansgracht een uitloper van onze zandberg, want zo noemde men deze zandheuvel. Voor de Kesselse jeugd - en zeker voor die van de hei en Kessel-Statie - was het de hoogste top van de wereld, het aards paradijs, waar men ongeremd heerlijk kon ravotten en buitelen in het zand.

Vakantie- of kindergeld bestonden niet. De zee, die kende men alleen maar van op de 'belekens' of uit de gazet. Men was toen al heel blij dat men eens kon 'pallepoteren' in de waterklaas of in 't zwemputteke, twee plaatsen op de Krekelbeek ofwel in 't 'visvijverke' in de hei, het ven dat we nu nog terugvinden in het geklasseerde gedeelte van de heide. Maar de zandberg was ongetwijfeld het meest geliefde oord van spel of zalig nietsdoen. Wanneer de hete zomerzon het gele zand bakte als in een steenoven, dan trokken de huismoeders van Kessel-Statie met

Het visvijverke in de hei, het ven dat wij nu nog terugvinden in het geklasseerde gedeelte van de heide, was voor velen van ons het enige zandstrand uit onze jeugd.

hun uitbundige kroost, meestal nog opgescheept met een sliert kinderen uit de geburen, al taterend naar de zandberg. In een minimum van tijd werden de hellingen herschapen in een echt duinenstrand. De jongens stoeiden in ontbloot bovenlijf en duikelden dansend en springend in het mulle zand, speelden krijgertje aan de rand van het bos en boven op de duintop. De meisjes baktten zandtaarten en bouwden zandkastelen, als ze tenminste niet te veel getreiterd werden door de jongens, dit tot grote ergernis van de moeders, die op de bosrand of in de schaduw van de struiken de laatste nieuwsjes uit het dorp, of de pikantste roddelpraatjes uit de buurt in geuren en kleuren uit de doeken deden. Echt zonnen, de huid laten bruin bakken, deed men in die tijd niet. Voor een badkostuum daar had men geen centen voor en zo'n duur spul kon je zeker missen. Ze stopten dan maar kousen of breidden al een wollen sjaal of trui voor de komende koude winter ...

Half 'nachnoen' werd er gepicknickt. Die picknick bestond heel gewoon uit een paar sneden dikke boterhammen volgesmeerd met klevende 'poepgelei' ofwel met wat spekvet en bruine suiker. En frisdranken? Zelfs dat woord kende men niet! Een grote fles met pompwater of een drinkebus vol zwarte koffie, die gewoon van mond tot mond ging, dat was alles.

Kessel-Heide was vroeger één uitgestrekt donker mastebos zoals op deze foto waar nu de firma Artilat gevestigd is.

Wanneer dan enige tijd later het rumoerige volkje uitgeravot was, ging iedereen moe, maar voldaan naar huis. Daar moesten dan nog kilo's zand uit de kleren worden geschud.

Wat een zalig mooie tijd. Eenvoudig, maar onvergetelijk !

Rond 1968 verdween de toen reeds flink gehavende en uitgezavelde zandberg definitief. Een dijkbreuk in de Kleine Netedijk slokte al wat er nog restte van de heinde en verre gekende duin helemaal op. In de plaats kwam als verfraaiing een gemeentelijke stortplaats voor kassei en nog wat andere rommel. Nu is het terrein helemaal geëffend en werd er een voetbalveld aangelegd.

Maar in onze herinnering staat die prachtige duin er nog. Het 'strand' van Kessel.

Julia Van de Velde

DOODZWIJGEN !

Op het kruispunt waar de Oude- en de Nieuwe Bevelse Steenweg samenkomen staan sinds enkele weken nieuwe wegwijzers. Voor de vreemdeling die zijn weg zoekt een welkome baken. Dit in zoverre hij zich wil begeven naar Berlaar, naar Herenthout en zelfs naar het verre Heist-op-den-Berg.

Alleen - o wonder toeval - waar ergens BEVEL of KESSEL te vinden zijn wordt nergens aangegeven ! Die twee dorpen zijn voor onze Groooot-Nijlense fusiemaniakken totaal van de aardbol verdwenen. Die moeten kost wat kost worden doodgezwegen !

Nog liever zouden ze er een bord bijplaatsen met de aanduiding 'Genoelselderer'. Dat ligt ook in die richting !

Een en ander is dan ook niet meer of niet minder dan een zoveelste poging om de eigenheid van onze dorpsgemeenschap helemaal in de vergeethoek te dringen.

Nu kunnen we ons vanzelfsprekend afvragen wie er nu juist voor dit alles verantwoordelijk is ! Al is het verkrijgen van een duidelijk antwoord wel een andere kwestie. In Groooot-Nijlen blijft zoiets nogal eens in het ongewisse. Op de duur zou men nog gaan geloven dat daar nog kabouters bedrijvig zijn !

AL WIE IN '22 GEBOREN IS STA OP !

De zestigjarigen van nu, als kleuters van toen. Een foto van de (onvolledige) 'lichting' van dit jaar. Die dag schijnen er wel enkele 'haagschool' te hebben gehouden, want normaal waren ze met ruim vijftig. De meesten zijn zodanig veranderd dat ze niet meer te herkennen zijn. Al is er hier en daar toch nog een 'snuitje' bij waarvan men nu nog onmiddellijk kan zeggen : 'dat is ze' of 'dat is h'm' !

Zonder waarborg omtrent de absolute juistheid van de gegevens volgt hierna een lijstje met de namen van de poserenden. Sommigen zijn reeds lang of minder lang van ons heengegaan. Voor zover als mogelijk, geven we ook hun huidige woonplaats of de straat op.

Bovenste rij en van links naar rechts :

Armand Vervloet, Nijlen - Etienne Peeters, Radiostraat - Frans Van Brandt, Linkebeek - Constant Scheurmans, Rozenstraat - Modest Dieltjes, Nijlen - Louis Geboes, Antwerpen - Gust Kets, Lier - Roza Docx, overleden - Paul Van Eynde, Lier - Emma Thijs, Kontich - Adolphine Vervloet, Heist-op-den-Berg - Stans Sels, Morkhoven - Maria Heylen, Nieuwstraat - Mit Verlinden, Stationsteenweg - Jeanne Mertens, Radiostraat.

Middelste rij :

Gust Bosmans - Staf Lemmens - Jos Peeters - Sooi Diels, Dorp - Robert Janssens, Koningshooikt - Warreke Nauwelaers, Nijlen - Raymond Roelants, Smoutmolendreef - Amelie Vingerhoets - Wis Franssen - Ivonne Van Beeumen - Marieke Janssens - Wiske Belles - Rachel Schoeters - Jeanne Langmans, Nijlen - Amelie Bosmans - Emma Vervoort.

Onderste rij :

Jos Diels, Smoutmolendreef - Frans Trappers - Jos Verstappen, overleden - Constant Everaert, overleden - Louis Van de Bergh, Toekomststraat - Jaak Van Bergen - Mathilde Van de Ven, Stationsteenweg - Irma Verlinden, Dorp - Fientje De Pooter, Grote Steenweg - Maria Vervoort, Lierse Steenweg - Paul De Smedt - Maria Van Weert - Marceline Banier, overleden - Josée Van Dessel, Stationsteenweg.

De drie afzonderlijk onder :

Mit Peeters, Nijlen - Germaine Keersmaekers, Westmalle - Amelie Van Houtven.

DE GUITEN

Ten zeerste bekommerd om de veiligheid van de Kesselse weggebruikers en met de vaste wil om nu eindelijk eens iets te doen aan de snelheidsovertredingen in onze dorpskom, heeft de Nijlense gemeenteraad een verstrekkend, gedurfd en naar gehoopt wordt, efficiënt besluit genomen.

Het is al wel een tijdje geleden. We leefden nog volop in de kerstsfeer van vorig jaar, maar het getuigt van een zó groot medevoelen met wat er leeft onder de Kesselse bevolking en het wijst op een zó degelijke aanpak van het probleem, dat we het onszelf nooit zouden vergeven moesten we zoiets verzwijgen !

We moeten er zelfs aan toevoegen dat de zaken deze keer echt grondig werden aangepakt. Er werd nu eens niet over één nacht ijs gegaan.

Alle aspecten van het probleem, zowel van financiële, administratieve, morele, technische als van praktische aard, werden zorgvuldig tot in detail besproken, gewikt en gewogen om tot slot eenparig tot een definitief besluit te komen. Een besluit dat waard is om hier in vetjes te worden afgedrukt :

'HET BORD DAT NAAST DE GROTE STEENWEG (TER HOOGTE VAN DE HOLLEKENS) HET BEGIN VAN DE AGGLOMERATIE AANGEEFT, ZAL ENKELE METERS WORDEN VERPLAATST'.

Geef ze de pint of geef ze er twee ! Misschien komt er dan ooit iets van om het bord dan ook nog te verplaatsen. Want al schrijven we nu reeds juni, het bord staat nog altijd op de plaats waar het al jaren staat ! Niet dat het verplaatsen van dit bord ook maar een zier aan de huidige situatie zal verhelpen. Want bord of geen bord, zolang er geen gepaste maatregelen worden genomen zullen de wepiraten tegen steeds hogere snelheden door het dorp blijven suizen. En steeds meer en erger ongelukken veroorzaken !

Onze enige hoop blijft dan ook gesteld op het voorstel dat de oppositie tijdens de raadszitting van april jl. deed : eindelijk eens ernstig komaf te maken met het probleem en de overtreders tot de orde te roepen ! Al moet men zich in de wereld van de politiek nooit al te veel illusies maken.

HARDLEERS

Reeds meer dan eens hebben we op deze bladzijden de manier aangeklaagd waarop men in Grooot-Nijlen de vloer aanveegt met de gemeenteraadsbeslissing inzake de adressering van briefwisseling aan de inwoners van de onderscheiden deelgemeenten. Tot hiertoe steeds tevergeefs. Integendeel zelfs. Het gaat nu van kwaad tot erger. De gemeentelijke diensten gaan nu resoluut de extreme toer op en briefwisseling die aan inwoners van KESSEL wordt verstuurd, adresseert men nu gewoon met 2508 Nijlen.

Burgemeester Laenen, die in sommige politieke publicaties nog al eens voorgesteld wordt als 'de man die zijn verantwoordelijkheid durft te nemen' laat begaan. Ook al is hij perfect op de hoogte van de gang van zaken ! Onze Kesselse schepenen ? ... ach onze KESSELSE schepenen ! die doen nog altijd alsof hun neus bloedt. Voorlopig althans. Zo rond eind september zal dat wel veranderen. Dan springen ze terug op de barricaden om met groot verbaal geweld 'de eigenheid van dit dorp' of 'dat KESSEL , waar ik zo van houd' te verdedigen.

We kunnen alleen maar hopen dat de KESSELAARS zich door al die mooi-praterij dan niet meer zullen laten vangen en onze helden zullen beoordelen naar hun daden en niet naar hun woorden !

Redactie en lay-out :

Tel. 031/80.36.80

Herman Van Regenmortel
Salvatorbaan 9
2508 KESSEL

PR 000-0603726-95
BBL 320-0405166-67
ASLK 001-0769107-70

Verantwoordelijke uitgever :

Lode Van Regenmortel
Oude Bevelsesteenweg 56

2508 KESSEL